

ժամանակէն ետքը իրենց պատուովը կրկին Վրուսաղէմ դարձան բնակելու : Իսկ այս գերութիւնս յաւիտեանսն աւերութիւն կը կոչուի, որու մէջ Մատուած լռելովը՝ ամենեւին մեղ չողորմիր, ինչպէս որ մեր հարերուն ողորմեցաւ Իսրայէլի մէջ, զորոնք մագարէներով կը մխիթարէր՝ աղատութիւն խոստանալով, և անոնք ամէնքն ալ տաժառի մէկտեղ էին . իսկ մեղ բան մի չխոստանալէն ի դատ՝ ցիր ու ցան ալ ըրած է երկրիս բոլոր թագաւորութեց մէջ : Սակայն ինչ որ ալ պատահի Մատուծոյ եմք սմէն պատահարներու մէջ :

Ի յաջորդէն :

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԱՌԱՔԱՐԻՆԻ ԱՌԻՔԱԼԱՔԱԿԻՐԹ ՊԱՏԱՆԻ

(Շարունակութիւն, տես երես 7 :)

Թ .

ՄԱՐԽԻՆ

Սարմինը հոգւոյն կամացը կը հրնազանդի, որ զգայարանաց ձեռքով կ'ազդէ հոգւոյն առարկայից արտաքին երեւոյթը : Օգայարանքներն են . ինչպէս լսելը որ ականջին ձեռքով կը գործէ . տեսանելիքը՝ աչքերով, ճաշակելիքը՝ բիւքով . հոտոտելիքը՝ ունդամբ . իսկ շօշափելիքը բոլոր մարմնով, բայց մասնաւորապէս ձեռքերով : Մտնցմէ դուրս ներքին զգացմունքներ ալ կան անօթութեան, ծարաւի և ուրիշ ախորժակներու :

Քննէ մէյմը մարդուս մարմինը, ով պատանեակ . ո՛հ, իրօք հրաշայլք մըն է Մարտին իմաստութեանն ու բարութեանը : Ուրիշ անբան կենդանեաց պէս հոգոյն վրայ սողոսկելով չբալեր, այլ շիտակ կանգուն՝ հրաման

տալու դիրքի մը մէջ : Իր աղետ ու լայն ճակտին վրայ կը տեսնաս խորհելու յատկութիւնը, դէմքին վրայ հոգւոյն կնիքը, երեսին վրայ ծիծաղ : Մէքերը դէպ ի հորիզոն ուղղուած են, անանկ որ մի և նոյն միջոցին կը տեսնէ ան երկինքը որ զինքը կը լուսաւորէ, և երկիրն՝ որուն վրայ կեցած է : Մյն աչքերուն մէջ մըն մը տալածութեամբ տեղը մէկ բթաչափին հինգերորդ մասին մէջ կը բովանդակուի . դարձեալ այն աչքերը կը յայտնեն սէր և ատելութիւն, դթութիւն ու զայրոյթ, ուրախութիւն և տրտմութիւն :

Մըծիւններուն աչքերը անանկ սուր են, որ ինչուան ամպերուն մէջէն կը տեսնան իրենց յափշտակելու վտեռալը . ամենանուրբ է շան հոտառութիւնը, ու ամենազգայուն է խլուրդներուն լսելիքը : Իսկ որ կենդանին անանկ կատարեալ աչք մը ունի, որ կարենայ ճանչնալ գունոց աստիճանը՝ որով կը ձեւանայ պատկերի մը գեղեցկութիւնը . որը անանկ կատարեալ շօշափելիք մը ունի, որ կարենայ իմանալ կերպասուց ու մետաքսէ հիւսուածքներուն զանազանութիւնը : Մէկալ կենդանիք հագած են կամ խորիս ինչպէս օձերն, կամ թեփ ինչպէս ձրկները, կամ կաշի ինչպէս եզները, կամ մաղ ինչպէս վայրի գազանները, կամ բուրդ ինչպէս ոչխարները, կամ փետուր ինչպէս թռչունները, կամ պատեան ինչպէս խեչափարներն ու խըխունջները : Սարդուս մորթը փափուկ է, ու ձեռքը զարմանալի կերպով մը կանոնաւորեալ է . ուր որ մէկալնոց թաթը կարծր է ու թեփոտ, եղունդներով, սանդալներով ու ճիրաններով :

Մըդեօք ու շաղբութիւն ըրե՞ր ես, ով պատան ձեխօքիդ ճարտարութեանը վրայ : Մնանկ ձկուն է որ ինչ և իցէ ձեւ ունեցող մարմին մը կրնայ ձեռքին

մէջը ամբխփեւէ՝ ու ասի անոր համար մա-
տերը անհաւատար են ու շատ մը յօ-
ղուածներ ու տակրներ ալ ունին. ծայ-
րերնին ալ եղբնգով մը պաշտպանուած
է, որ ըստ բաւականին կախուղ է՝ ու
բով մատերուն յօղուածները ուղա-
ծին պէս կրնայ խաղընել. և նոյնպէս
բաւական ամուր՝ որ հարկ եղած ա-
տեն մատերուն ուժը կը կրկնապատ-
կէ։ (Թէ որ ինծի՝ ձեռքս գէտ՝ կը դը-
նէ. [Թէ որ ջրի մէջ ըլլամ՝ զիս ջրին
երեսը կը բռնէ. [Թէ որ լեռնէն վեր
ելլամ՝ կ'օգնէ ինծի ճանկոտեւը։) Եւ
բեմն ճանկի տեղ կը ծառայէ, երբեմն
սրբի, երբեմն ապցանի ու երբեմն ալ
ուրաբի. նետելու աղէկ տարատիկ
մըն է. զսարանի մը կ'ըլլայ երբ հրա-
ցան մը պարպեմ, խմելու համար ու
ղէկ [Թառ մը կ'ըլլայ։ Սարգս՝ եղջիւր,
ժանիք ու ձիւրաններ չունի և ոչ ուրիշ
բնական զէնքեր. բայց ձեռքերը սրայ
ու վահանի տեղ կը ծառայեն։ Գա-
ռան, ոգնիին ու կրիային պէս չունի
զգեստ մը օդոց անբարեխառնութե-
նէն զինքը պաշտպանելու համար և
ու ալ պատասպարութիւն մը յարձակ-
մանց գէտ. բայց իր ձեռքովը վաղե-
լուչ ու հանգիստ զգեստները կը չինէ,
նոյնպէս նաեւ տուներ ու բերդեր։
Եւսով զձին կը սանձէ վաղելու ատեն,
եղջ կը լծէ ուժը գործածելու համար,
ցանց և ուռկան կը հիւսէ ձկներ ու
թռչուններ որսալու համար։ Ձեռքով
կը մանէ, կը կարէ, նուազաբան կը
զարնէ, կը նկարէ, կը քանդակէ, կը
գրէ, [Թի ու առաքատու բանեցընելով
ծավուն անհուն ընդարձակութեանը

մէջ կը [Թաչի։ (Թէ որ համր է ձեռ-
քով կը խօսի (1), [Թէ որ կոյր է [Թէ որ
մուկի մէջ է, աչքին տեղ ձեռքը կը
գործածէ։ Ձեռքով իր զգացմունքը
կ'արտայայտէ, խօսելու ասուն կը շար-
ժէ, ձեռքերը երկնցընելով զըւանդ
կամ սէր կը յայտնէ, ծափ ծափի գար-
նելով կը գովէ, կը գգուէ, կը մեղծէ,
ինքզինքը կը պաշտպանէ. վերջապէս
ինչէր չգուրցեր ալ որ իր աջը բարե-
կամի կամ գժբազգի մը երկնցընելով
անոր աջը կը բռնէ։

Ե.

Խ Օ Ս Բ.

Բայց մարդու աւելի զարմանալի
գործարանը՝ որով կենդանիներէն մե-
ծապէս կը տարբերի, լեզուն է։ Սէ-
կալ կենդանիները պօռալով իրարու
մաքերնին կ'իմացընեն. [Թխամայրը եր-
բոր ցին կը տեսնայ կամ ցրենի հա-
տեր կը գանայ, վառեակները կը կան-
չէ, որոնք կը հասկընան ու կը վաղեն
կուգան. առիւծը կը մռնէ, շուր
կը հաչէ, կատուն կը մլաւէ, օձը կը
չչէ, ճնճղուկները կը ճառողեն, ու
խակները կ'երգեն, խաղերը կը խալն-
չեն, գրաստը կը զռնէ, ձին կը խրը-
խրնջայ, գորտը կը կռնչէ. բայց բնաւ
մէկը մեղի պէս չարունակեալ խօսակ-
ցութիւն մը չիներ. չկրնար բոլոր լու-
գացմունքները բացատրել և գտած ու
մտացածը յայտնել։ Ինչ որ չորս կող-
մերնիս կը տեսնանք ամենն ալ բառ ու-
նին. չկայ մտածութիւն մը որ չկարե-
նանք բառերով բացատրել, և ոչ յօ-
ժարութիւն մը որ անկարանանք յայտ-

(1) Տըւէբէ քահանան, (ճնշուլ 'ի վերայ՝
Գալ. Խոյ 1712 ին նոյեմբեր 25 ին և մեռեալ 1783 ին
դ' կանոնէր 25 ին) խուլ-համբերը դատարարակալու
համար դատաւ։ Աս գժբա գ անձինքը մեղի պէս ի-
րենք ալ խօսելու յարմարութիւն ունին. բայց բնաւ
չաւելին, և ոչ ու կրնան խօսիլ։ Տըւէբէ քահանայ
ցութեան ձայնին տեղ ինչպէս որ յայտնի է, նշան-

ներով ու ձեռքով խօսիլը ձեռք տաւ ու ստան-
կով կրնայ բաւիլ որ շատ համբելու խօսիլ սովե-
ցաւ. որմք հետզհետէ իր ուժովը ինչուան ցոյցօր
կը դատարարակալին։ Նոյնպէս նաեւ կրնան ալ հա-
զար ու մ. կ տեսնի բան կը սովին, ինչուան կայցայ
գրել ալ, վերը ցոյցած տառերով։

տել : Այս բոլոր այլևս այլ քառասունք ալ
այլևս այլ լեզուներ կան , անոնի որ
2000 լեզու կը համարուի . բայց ամենն
ալ վեց կամ եօթը ձայնի կը վերած-
ուին , որոնք ձայնաւոր կ'ըսուին և գը-
րեթէ 20 եղանակաւոր հնչման որ բա-
ղաձայն կը կոչուին :

ՍԼ.

ՄԱՐԴՍ ԵՆԹԱԿԱՅ Է

ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹԵԱՆ

Վանի որ աշխարհքս աշխարհք է'
թռչունները նոյն երգը երգած են , մե-
ղուները մի և նոյն կերպով շինելու են ի-
րենց փեթակը և բէշի մշկան ալ իր բը-
նակարանը : Ի՞նչ որ մարդս հաբալ թռչ-
նոյն խօսիլ սովորեցնէ , դեղձանիկին ալ
թեթեւ ու սրարդ գաշնակներ , շնե-
րուն ու կապիկներուն ալ խաղալ ու
պարել , ասոնք չեն կրնար սովորածին
իրենց որդւոցն ալ փոխանցել , այլ ան-
տառներու մէջ ծնածներուն պէս սոր-
գէտ կը մեծնան , ասոր համար է որ ան-
բան կենդանիք բնաւ կատարելագոր-
ծուած չեն :

Նդհակառակն մարդս սովորածը
միայն կը պահէ և ուրիշներուն ալ կը
հաղորդէ : Աշխարհիս սկիզբէն սկսեալ
երթալով իրեն գաղափարները միշտ ա-
ւելի ընդարձակած են . մարդ մը իր գիտ-
ցածը ուրիշի կը հաղորդէ . ամէն սե-
րունդ ալ իրեն յաջորդին կը սովորեցնէ՝
որ կը սովորի . կը շատցնէ ու յաջորդաւ
բար կը հաղորդէ : Այսպէս մենք մեր
ծնողքէն ու վարդապետներէն կը սով-
որինք . քիչ ատենի մէջ ինչ որ շատ գա-
րեբաւ միջոց գտնուած են . ինչպէս
կարդալը , գրելը , տպագրութիւնը և
ուրիշ ատենց նման մեր կենաց և գիւ-
րութեանը համար հարկաւոր եղած
բաները . որոնց գիւտին համար մենք
ամենեւին չենք աշխատած : Արեւմտեւ

մէն սերունդ իր գիտցածներէն զատ
կը սովորի նա և ինչ որ իրենց նախորդ-
ները գիտէին . ուստի ընկերութիւնը
իրեւել մէկ անձ մըն է , որ որչափ տա-
րիքը կ'աճնէ՝ այնչափ աւելի բան գի-
տէ ու այնչափ ալ աւելի լաւ կը գոր-
ծէ : Ասիկայ է կատարելութեան եւ
թակայ ըլլալ ըսելիս :

ՍԼ.

ՄԱՐԴՍ ԿԸ ԽՈՐՀԻ

Որչափ անգամ , ո՞վ պատանեակ ,
քանի մը կենդանեաց խելքին ու ըմ-
բռնմանը վրայ զարմացելու ես , ինչպէս
շներուն , ձիոց ու մասնաւորապէս փը-
ղերուն : Նայց թէ որ լաւ դիտես , ի-
րենց ուշադրութիւնը միայն իրենց
զգայարանացը տակ ինկնող բաներուն
վրայ կեցած է : Սենք ընդհակառակն
հեռաւորին ու անցելոյն վրայ ալ կը
խորհինք . ինչպէս երբոր հիմակուան
տեսած տղադ կը համեմատես անցեալ
տարի գեղը տեսածիդ հետ : Այս և
պառնիին վրան ալ կը խորհինք . ինչպէս
երբոր կը մտածես թէ ինչ անորժ պի-
տի զգայ հայրդ երբ իմանայ որ լաւ
կը սովորիս ու աղէկ ես . և ինչ համա-
րումն ու գովութիւն կ'ունենաս ու-
րիշներէն , թէ որ առաքինի ու բաղա-
քակիրթ մարդու մը պէս ասլիս : Այ-
նաւանդ կը խորհինք նաեւ բնաւ չտե-
սած բաներնու վրայ ալ . ինչպէս երբ
որ զԱստուած կը սրաշանք . ինչպէս
երբոր մեր պահապան հրեշտակին
կը դիմենք , առաքինութեան կը փա-
փաքինք : Այս խորհիլը կ'ուսուցանէ մե-
զի զգայմունքնիս , ճանաչմունքնիս ու
կամբերնիս լաւ ուղղել . չքնել ինչ որ
չենք ուղեր որ ուրիշները մեզի ընեն .
միայն վարկեանական հաճոյք մը չիրնա-
ուել , այլ արդարութիւնն և պարկեշ-
տութիւնը . մեր ամէն գործոյր մէջ

խոհեմութեամբ վարուիլ. զգուշանալ
փառասիրութեան, անբարեխառնու-
թեան, ագահութեան երեք աստե-
րէն. որպէս զի կարենանք ետեւէ ըլ-
լալ չափաւորութեան, բարեխառնու-
թեան ու վեհանձնութեան առաքի-
նութիւններուն:

ԺԳ.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԶԳԱՅՄՈՒՆՔ

ՈՒ ԽՂՃՄԱՆՏԱՆՔ

Երբ որ գուն գեղեցիկ պատկերք
մը կը տեսնաս, անուշ երաժշտութիւն
մը կը լսես, թաւիշ մը կը շօշափես,
վարդ մը կը հոտաւքտաս, չաքարէ ա-
նուշ մը կ'ուտես, ասիւթ մը կը զգաս:
Ինչհասկառակն անխորժ բան մը կը
զգաս՝ երբ որ տոնա պատու մը կը խած-
նես, կրակ կտրած երկաթի մը կը դուզ-
չիս, ազտեղութիւն մը կը տեսնաս,
խարոյցի մը կը ճրտելը կը լսես, կամ
աղբիւսի մը գարշահոտութիւնը կ'առ-
նես. աս ասիւթիլն ու ասիւթիլն մենք
զգացարանաց ձեռքովը կը զգանք:

Նոյնքան բարի տղայ մը կը տեսնես
որ խեղճ կուրի մը ձեռք կուտայ. կը
տեսնաս գործեալ որ մէկը գրպանին
թաշկինակը կը կորսնցնէ և տղայ մը
կը շտապէ վերցնելու զայն ու տիրաջը
գարձնելու. աս բաները քեզի ասիւթ
մը կը բերեն: Արթած մը կը տեսնաս
որ ծերու մը զարնուելով զինքը գետին
կը ձգէ. նոյնպէս ուրիշ մէկ մը կը տես-
նաս որ օտարականի մը սխալ ճամբայ
կը ցուցնէ և անխորժ բան մը կը զգաս:
Այս աստիճանագ ու չափարժեքագ
պատճառն է Բարոյական զգացմանը. ներ-
քին զգացմունք մըն է՝ որով նախ և ա-
ռաջ զգարին և զգարր, մեր կամ ու-
րիշներուն գործքին արդարութիւնը և
անիրաւութիւնը կ'ըմբռնենք՝ նոյն իսկ
մտածելէս առաջ թէ արդեօք օգտաւ

կարէ թէ չէ. իսկ երբ որ ասիկայ մեր
յատուկ գործողութեանցը կը վերա-
բերի, իիշճ կ'ըսենք:

Թերեւս հանդիպած է երբեմն ու-
տեսած ըլլաւ որ անդգամ չարածը ծի-
մէկը ուրիշի զարկեր է, և ան ալ դառ-
նալով բէ իրեն. (Ի՞նչի հետեւ չ'ը-
րէր եմ ես: Նոյնպէս երբ որ մէկը քեզ
հետ գէշ վարուի, քու առջի հար-
մունքդ ան կ'ըլլայ. Ի՞նչ Բան ըրէր եմ
սէ: Արեւմտեան բարոյական զգացմունքը քեզ
կ'իմացնէ՝ որ պէտք է տոնա ձեռքովը
ոչ զոք առանց պատճառի:

Խղճմտանքը յանցանք մը ընելէ
առաջ գրեզ կը դրդէ որ ետ կենաս.
Թէ որ անանջ չես կախեր՝ կը սրտածէ
գրեզ ամօթով, զղումով ու խղճմը
տանքով: Բա՛հ հեռագ և ի. քեզ է միշտ.
գիտես որ մէկը գրեզ չտեսաւ ու կա-
մընաս. գիտես որ մէկը պիտի չպատ-
մէ ու կը վախես: Ա՛հ, անդգամ ես թէ
որ քու խղճմտանքիդ ձայնին մոտիկ չես
ընէր. ո՛հ, անդգամ ես թէ որ անոր
յորդորանացը գէժ կը գործես:

Ի՛նչ մը ընելէն առաջ ուրեմն պէտք
է խղճմտանքիս հարցնեմ և միշտ բա-
րին գործեմ. վասն զի կ'ուզեմ գոհ
ըլլալ ինծմէ. վասն զի երջանիկ ըլլալ
կը փափաքիմ, ու միշտ աւելի լաւ կեր-
պով ապրիլ:

ԺԴ.

ՄԱՐԴՍ ԿՈՒՋԷ ՄԻՇՏ ԱԿԵԼԻ

ԵՐԶԱՆԻԿ ԸԼԼԼԼԼ

Արովհետեւ ինչ որ մենք կ'ընենք,
ամենն ալ աւելի հանդիսաւ ըլլալու հա-
մար կ'ընենք: Ի՞նչ թի՛ւ եմ. ասիկայ ան-
ախարժ զգացմունք մըն է, ու կ'ուտեմ
որ աղէկ ըլլամ. յոյնած եմ նէ, կը
հանգչիմ. ձանձրացեր եմ նէ, բանի մը
կը զբաղիմ, վասն զի ասանկ ընելով ա-
ւելի հանդիսաւ կ'ըլլամ: Գիտուն ըլ-

լալը ուղէտ ըլլալէն աւելի աղէկ է , ուստի կը սովորիմ : Սիրելի և յարգելի ըլլալը անարգեալ ու ստեղծ ըլլալէն աւելի անորժելի է , ուստի առաքինի ու քաղաքակիրթ անձի մը պէս կ'ապրիմ :

Ինչպէս կ'ըսենք ան ամէն բանին՝ որ մեր վիճակը կը բացայայտեն . և ընդհանրապէս չար ան ամէն բանին՝ որ մեր վիճակը կը յոռեցնեն . երջանկութիւն կը կոչենք մեծագոյն բարիք ու նենայալ և կարելի եղածին չափ նուազ չարք :

Իսկ երկրիս բարիքն ալ չարիքն ալ շատ անգամ առերեւոյթ են : Օրիս անորժեալ հետեւեալ կերպերէ մը կը զրկեմ աւելի մը կշտացնելու համար . ասիկայ բարիք մըն է ու խղճմանքս ինձի կը սովորեցնէ զիս ըրածիս վրայ դռն ընելով : Իմ ընկերս աղուոր գիրք մը , սիրուն մեքենայ մը ունի , ու ես կը յաւիշտակեմ զայն . թէպէտ և ուղած ձեռք ձգելով կարծեմ թէ աղէկ բան մը ըրի , բայց քիչ մը վերջը խելքը կը սովորեցնէ թէ գէշ ըրի . վասն զի ուրիշին բանը գողցայ , զինքը տհաճեցուցի , և անիրաւութիւն մը ընելով գէշ մարդ եղայ : Թէ որ ըրած չարութիւնս խոստովանիմ , հայրս զիս կը պատժէ . թէ որ ժխտեմ , բան մը չեմ քաշեր , բայց սուտ խօսիլը գէշ է , վասն զի ինչ կ'ըլլար աշխարհք՝ թէ որ ամենքը սուտ ըսէին : Արեւմտեան աշխարհը զիս աւելի կը գէշցնեմ ու չար չարի վրայ կ'եւեղնեմ . ուր ընդհանրապէս ճշմարիտը զուրկելով , թէ որ նաեւ պատիժ ալ ընդունիմ , ասիկայ կը ծառայէ ինձի որ ուրիշ անգամ զգուշանամ անանկ բաներ ընելէն որ չեմ կրնար խոստովանիլ , ու այսպէսով աւելի լաւ կրնամ ըլլալ :

Արեւմտեան աշխարհը կ'իմանա որ ճշմարիտ Բարիք անոնք են միայն՝ որ մարդ

բարի ապրելով կրնայ ձեռք ձգել , և թէ երջանկութիւնը առաքինեացն վարձքն է :

Իսկ ինչ բանի վրայ կը կայանայ առաքինի ըլլալը :

Երբ որ Բարեւէր ըլլարուն վրայ :

Ինչ ըսել է արդար ըլլալ :

Ինչ է . ՉԸՆԵԼ ՌԻԲԵՆԵՐՈՒՆ ԸՆԸ ԲԱՆԵՆ , ԻՆՉ ՈՐ ՉԵՄ ՈՒՋԵՐ ԻՆՃԻ ԸՆԵՆ :

Ինչ ըսել է Բարեւէր ըլլալ :

Ինչ է . ԸՆԵԼ ՌԻԲԵՆԵՐՈՒՆ ԸՆԸ ԲԱՆԵՆ , ԻՆՉ ՈՐ Կ'ՈՒՋԵՄ ՈՐ ԻՆՃԻ ԸՆԵՆ :

Ինչ բան է առաքինութիւնը :

Առաքինութիւնը միշտ ուրիշներու նօստակար բաներ ընելու վարժութիւն մըն է , Աստուծոյ կամեցող յարմարեալ համար :

Թէ որ ասանկ ընեմ՝ ինչ կրնամ յաւալ :

Սիշտ լաւ ու հանգիստ ապրիլ թէ՛ ապրիլն ու թէ՛ անդին :

Պիտի շարունակուի :

Արեւմտեան Գանձաւարայ վանի եկեղեցոյն :

Գանձաւարայ վանքը Շուշի քաղաքին՝ որ Վարապետ ալ կ'ըսուի , հիսուսային կողմը կ'իջնի , և 12 ժամ հեռի է քաղաքէն : Սոյն եկեղեցին շինած է Ծաղաղ դուռ Հասանը ինչպէս արձանագրին մէջ ալ կը յիշուի : Սիրայել վարդապետ Չամէլեան կ'ըսէ՝ թէ թաւ թարաց պատերազմէն խաղաղութիւն ապրտելուն համար՝ անոնց հրամանատարս եկեղեցին շինեց Աստուծոյ շնորհակալ ընկերոյ (1) . իսկ արձանագիրը կ'ըսէ՝ թէ իւր հօրը մէկ կտակաւ չէ նեւ սուտ իբր գերեզմանատուն իրենց գերդաստանին :

Հասանայ մայրն է Խորիշահը , որ Արաւաղեմ գաղով (2) երէք անգամ ,

(1) Հասան Գ . էջ 211 :

(2) Տես և ի պատմ. Չամբ . հտ . Գ . էջ 183 :